

חוק השתלת אברים, התשס"ח-2008*

פרק א': הגדרות

הגדרות

בחוק זה – 1.

"אבר" – אבר או חלק מאבר של אדם, וכן רקמה, הניתנים להשתלה, למעט דם, מוח, עצם, ביצית ותא זרע;

"בית חולים" – כמשמעותו בסעיף 24 לפקודת בריאות העם;
"המרכז הלאומי לרפואה משפטית" – המרכז הלאומי לרפואה משפטית שליד משרד הבריאות;

"המנהל הכללי של משרד הבריאות" או מי שהוא הסמיך לעניין חוק זה;
"המרכז להשתלות" – המרכז להשתלות שהוקם לפי הוראות פרק ג';
"השתלת אבר" – פעולה של השתלת אבר שנייטל מתורם או שנייטל לפי חוק האנטומיה והפטולוגיה, בגופו של נתום;

"זעדה בקרה ואיכות" – זעדה כאמור בסעיף 22 לחוק זכויות החולה;
"זעדה הרכבה" – זעדה הרכבה מקומית וצדקה הרכבה המרוכבת;
"זעדה הרכבה מקומית" – זעדה שמנוהה לפי הוראות סעיף 14(א);
"זעדה הרכבה המרכזית" – הזעדה שמנוהה לפי הוראות סעיף 14(ב);
"חוק האנטומיה והפטולוגיה" – חוק האנטומיה והפטולוגיה, התשי"ג-1953¹;
"חוק זכויות החולה" – חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996²;
"חסוי" – כהגדרתו בסעיף 80 לחוק הכשרות המשפטית והאפרוטרופסות, התשכ"ב-³ 1962;

"מאגר המידע" – מאגר המידע שהוקם לפי הוראות פרק ז';
"מטופל" – כהגדרתו בחוק זכויות החולה;
"מרכז רפואי מורשה" – בית חולים שתנאי רישומו לפי פקודת בריאות העם מתיירים לו
לבצע נטילת אברים או השתלת אברים, ולענין נטילת אברים לפי חוק האנטומיה
והפטולוגיה – גם המרכז הלאומי לרפואה משפטית;
"נטילת אבר" – פעולה של נטילת אבר מתורם או של נטילת אבר לפי חוק האנטומיה
והפטולוגיה, לשם השתלתו בגופו של נתום;
"נתום" – אדם חזוק להשתלת אבר בגופו מסיבות רפואיות;
"פקודת בריאות העם" – פקודת בריאות העם, 1940⁴;
"פקודת הרופאים" – פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ג-1976⁵;
"קרוב" – בן זוג, לרבות ידוע בעציוו, הורה, בן או בת, אח או אחות, סבא או סבתא, נכד
או נכדה, דוד או דודה, דודן או דודנית, אחין או אחינית;

* התקבל בכנסת ביום יי' באדר ב' התשס"ח (24 במרץ 2008); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק
הממשלת – 68, מיום כ"ט בחשוון התשס"ד (24 בנובמבר 2003), עמ' 236.

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 162.

² ס"ח התשנ"ג, עמ' 327.

³ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

⁴ ע"ר 1940, תוס' י, עמ' (ע) 239.
⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, 30, עמ' 594.

"רופא" – רופא מורה לפי פקודת הרופאים;

"רופא אחראי" – רופא האחראי מטעם מרכז רפואי או רפואי מורה על מנת ייעוץ והנחה;
רופואיות לטיפול בנתומים, בתיאום עם מתאם השתלת אברים כמשמעותו;
בסעיף 12;

"רופא מומחה" – רופא בעל תואר מומחה לפי פקודת הרופאים;

"תרום" – אדם המוכן לתרום אבר מאברי, בחיו, לצורך השתלה בגוף של נתום;

"תמורה" – כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת;

"השר" – שר הבריאות.

פרק ב': איסור פעולות

1. **ייחוד הוראות החוק ושמירת דינם**
(א) נטילת אבר או השתלת אבר לא תיששה אלא לפי הוראות חוק זה.
(ב) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מההוראות חוק האנטומיה והפטולוגיה.
2. **איסור שחיר אברים**
(א) לא יוכל אדם תמורה בעבור אבר שניטל מגופו או מגופו של אדם אחר, או המוצע לנטילה כאמור, והכל בין שהנטילה נעשית בחיו של אדם ובין שהיא נעשית לאחר מותו.
(ב) לא ניתן אדם תמורה בעבור אבר שהושתל בגופו או בגופו של אדם אחר, או המוצע להשתלה כאמור.
(ג) לעניין סעיף זה, לא יראו כתמורה כל אחד מלאה:
(1) הסכמתם אדם אחד לתרום, בחו, אבר לאדם אחר, כנגד הסכמתו של קרויבו או מכרו של אותו אדם אחר כי יתרום אבר לקרויבו או למקרו של האדם;
(2) תשלום והחזר כספי בעוד הוצאות, ששולם לתורם בהתאם להוראות לפי סעיף 22;
(3) תמורה שנadan תאגיד מוכר בהתאם להוראות לפי סעיף 29;
(4) מימון הוצאות קבורה והוצאות הסעה והטסה של גופת אדם שאביו ניטלו לאחר מותו לשם השתלה, בהתאם להוראות לפי סעיף 30.
3. **איסור תיווך**
לא ניתן אדם בין תורם לנטרם, במישרין או בעקיפין, לשם נטילת אבר או השתלת אבה אם הובטה לאדם אחר תמורה שנתינהה אסורה לפי הוראות סעיף 3 בעבור נעלית האב, ולא יוכל אדם תמורה בעוד תיווך בנסיבות כאמור.
4. **איסור שימוש הגוף בישראל**
אין ההוראות פרק זה כדי לאסור השתלת אבר שנעשה מחוץ לישראל, לרבות לעניין השתפות גוף בישראל במימון השתלת אברים שנעשהה במדינת חזק, בהתאם כל אלה:
(1) נטילת האבר והשתלת האבר נעשות על פי הדין החל באוטה מדינה;
(2) מתקיימות הוראות חוק זה לעניין איסור שחיר אברים.
5. **הכאת אבר שניטל מן המת לישראל או הוצאה מישראל**
לא יביא אדם אבר לישראל ולא יוציא אדם אבר מישראל, לשם השתתו בגוף של אדם, אלא לפי הוראות שקבע השה לאחר התיעצותם עם שר החוץ ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, וב└בד שהאבר ניתן לאדם לאחר מותו על פי מישראל דין החל באוטה מדינה שבה נטלה נטילת האבר, ואם נעשהה בישראל – לפי חוק האנטומיה והפטולוגיה.
6. **הכאת אבר שניטל מישראל**

פרק ג': המרכז להשתלות

- (א) יוקם מרכז לאומי לנושא ההשתלות במשרד הבריאות; המרכז יפעל למיצוי האפשריות להגדלת היקף של תרומת אברים ושל השתלת אברים בישראל.
- (ב) תקבע המרכז להשתלות ייקבע בחוק התקציב השני, בתכנית נפרדת, במסגרת התקציב משרד הבריאות; בסעיף קטן זה, "תכנית" ו"חוק התקציב" – כהגדרותם בחוק התקציב שניתי במשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁶ (בחוק זה – חוק יסודות התקציב).
- המרכז להשתלות ירכז את הפיקוח והבקרה על נטילת אברים ועל השתלת אברים, ובכלל זה:
- (1) ינהל את מאגר המידע;
 - (2) יקבל בקשות של נתורים להירשם במאגר המידע ויטפל בהן;
 - (3) יאשר נתרים מתאימים לצורכי הקצאה של אבר שניטל לפי חוק האנטומיה והפטולוגיה או של אבר שהובא לישראל לפי הוראות סעיף 6, בהתאם להנחיות ועדת ההיגיון כאמור בסעיף 6(ב)(4), ויאשר השתלת אבר כאמור, והכל לפי הוראות 26(ב);
 - (4) ישתף פעולה עם מדיניות זרות ועם ארגונים זרים בעניין נטילת אברים והשתלת אברים;
 - (5) יערוך פעולות הסברה לעידוד תרומות אברים לפי כל דין;
 - (6) יבצע בקרה אינטואטיבית במרכזי רפואיים מורשים בתחום נטילת אברים והשתלת אברים;
 - (7) יעודד מחקרים והכשרה מקצועית בתחום נטילת אברים והשתלת אברים;
 - (8) יתאם בין מרכזי רפואיים מורשים, לרבות עם הרופא האחראי, ובכלל זה פעולות לשימור אברים המיועדים להשתלה עד לניטילתם והעמדת כל האמצעים והשירותים הנדרשים לביצוע נטילת האבר על ידי המרכז הרפואי המושחה שבו אמורה להתבצע השתלת האבר;
 - (9) יבצע כל פעולה אחרת הקשורה לתחום נטילת אברים והשתלת אברים שהטיל המנהל על המרכז להשתלה.
- (א) השיר ימנה ועדת היגיון למרכז להשתלות, שמספר חבריה לא יהיה מעשרה ולא יעלה על 17, כמפורט להלן:
- (1) רופא מומחה, בעל ניסיון של עשר שנים לפחות כרופא, והוא יהיה היושב ראש;
 - (2) מנהל המרכז להשתלות, שמונה לפי הוראות סעיף 10;
 - (3) שני רופאים מומחים, לפחות, בעלי ניסיון בביצוע השתלות אברים או במחקר בתחום האמורה, ובهم רופא אחד לפחות שאינו מועסק בבית חולים ממשלתי;
 - (4) אח או אחות, אחד לפחות, מוסמכים בתחום הסיעוד, שהם עובדי משרד הבריאות, העובדים במרכז להשתלות ושיעיסוקם בתיאום השתלת אברים;
 - (5) איש דת, שימונוה לאחר התיעוץ עם הרבנים הראשיים לישראל;
 - (6) עורך דין שאינו עובד המדינה, הבוחר להתמנות שופט בית משפט מוחזוי;

⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

- (7) שני חברים לפחות מתחומי עיסוק אלה: פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית ואתיקה רפואי;
- (8) נציג שימוננה מקרוב מועמדים שייצגו ארגוני החולמים.
- (ב) תפקידיו ועדת ההיגוי הם:
- (1) ליעץ לשר כל הקשור בתאוית מדיניות ארצית בתחום נתילת אברים והשתלת אברים;
 - (2) לגבש תכנית פעולה שנתית של המרכז להשתלות, ולהביאה לאישור הרשות;
 - (3) לקבל דוחות ממנהל המרכז להשתלות, על ביצוע הבנייה הפעולה השנתית המאושרת ועל פעולות ועדות הערכה וכן לדוח לשר על ביצוע התכנית כאמור; השר יעביר לוועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת העתק מהדיווח שקיבל כאמור;
 - (4) לקבוע הנחיות לעניין הקצאה של אברים שניטלו לפי חוק האנטומיה והפטולוגיה או שהובאו לישראל בהתאם להוראות לפי סעיף 6, וב└בד שבעת הקצתה אברים כאמור יובאו בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה:
 - (א) הסכמת אדם, בהיותו, לנטילת אבר לאחר מוותו כאמור בסעיף 28, אם הוא או בן משפחתו מדרגה ראשונה זוקקים להשתלת אבר;
 - (ב) תרומת אבר שניטל מדרם לפי חוק האנטומיה והפטולוגיה, אם בן משפחתו מדרגה ראשונה זוקק להשתלת אבר;
 - (ג) תרומת אבר שניטל מדרם בהיותו, שלא לנתרם מסויים, אם אותו אדם או בן משפחתו מדרגה ראשונה זוקקים להשתלת אבר;
 - (5) לדון בדוחות שהגיש לה רופא מבקר שהוסמן לפי הוראות סעיף 12(א)(2), ולחת המלצות למנהל בהתאם לדוחות האמורים;
 - (6) ליעץ לשר ולמנהל בכל עניין הנוגע לנטילת אברים ולהשתלת אברים, בכל שטדריש.
- (ג) יושב וראש ועדת ההיגוי יכנס את ועדת ההיגוי, אחת לשולשה חודשיים לפחות, וכן לפי הצורך או כל אימת שנדרש לכך על ידי המנהל או על ידי שלושה מחברי הוועדה.
- (ד) החלטות ועדת ההיגוי יתקבלו ברוב קולות החברים הנוכחים.
- (ה) ועדת ההיגוי תקבע סדרי דיוון לעצמה, לרבות לעניין המניין החוקי של חבריה, ככל שאלה לא נקבעו על ידי המנהל.
- (ו) חברי ועדת ההיגוי, למעט מנהל המרכז להשתלות, ימננו לתקופת כהונה של ארבע שנים; השר רשאי למנותם לתקופת כהונה נוספת, וב└בד שאחרי שתי תקופות כהונה רצופות לא ימונה חבר ועדה כאמור לתקופת כהונה נוספת אלא לאחר הפסקה של ארבע שנים.
- (ז) הנחיות כאמור בסעיף קטן (ב)(4) יפורסמו ברשותם לאחר שייאושרו בידי המנהל.
- (ח) המנהל ימנה ועדת בקרה ואיכות שתורכב מיושב ראש ועדת ההיגוי והוא יהיה היושב ראש ומחברי ועדת ההיגוי שהם רופאים, שמננו לפי סעיף קטן (א)(3); הוועדה תבחן את איכות פעילותם הרפואיה של מרכזים רפואיים מורשים, בתחום נתילת אברים והשתלת אברים ותגיש דוח שנתי למנהל.

מנהל המרכז
להשתלות

10. (א) השר ימנה מנהל למרכז להשתלות; הוראות חוק שירות המדינה (מינוחים), התשי"ט-1959⁷, יחולו על מינוי כאמור (בחוק זה – מנהל המרכז להשתלות).

(ב) מנהל המרכז להשתלות יבצע את התפקידים המוטלים עליו לפי הוראות חוק זה ויהיה אחראי לניהול המרכז להשתלות ולביבוץ השוטף של תפקידיו המרכז; ביצוע תפקידיו יפעל מנהל המרכז להשתלות לפי תכנית הפעולה השנתית של המרכז להשתלות, כפי שאושרתה בידי השה, והוא יהיה כפוף, בכל עניין הארגון והמין של המרכז להשתלות, להוראות נתן המנהל, ובכל עניין מקצועי – להחלטות ועדת ההיגיון.

11. (א) לצורך ביצוע תפקידיהם, ראשי המנהל, מנהל המרכז להשתלות וחבריו ועדת ההיגיון, לעין בפרוטוקול של ועדת הערכה ובכל מסמך אחר שהוגש לה, וכן לעין ברישומים וברשומות הרפואיות המתנהלים בכל מרכז רפואי מושרים ולהזדהום נטילת אברים והשתלת אברים.

(ב) מנהל מרכז רפואי מושר ועובדיו ישתפו פעולה עם המנהל, מנהל המרכז להשתלות וחבריו ועדת ההיגיון, לפי העניין, ויקלו על ביצוע הסמכויות כאמור בסעיף קטן (א).

12. (א) מנהל המרכז להשתלות יسمיר, מבין עובדי המרכז להשתלות – בהתאם השתלה אברים, רפואי מושר מבחן עובדי המרכז בכל מרכז

(1) אחים או אחיות מסוימים שיישמשו מתאמים השתלה אברים בכל מרכז רפואי מושר, ויתאמו בין המרכז להשתלות, המרכז הרפואי המושר ומרכזים רפואיים אחרים, בתחום נטילת אברים והשתלה אברים, וזאת בהתאם להיקף הפעולות ולסיכון איתור אברים להשתלה במרכזי רפואיים (בחוק זה – מתאם השתלה אברים); מנהל המרכז להשתלה יודיע לכל מרכז רפואי מושר על זהות מתאם השתלה אברים, המופקד על אותו מרכז;

(2) רופא מומחה ישמש רופא מבקר (בחוק זה – הרופא המבקר), ואלה תפקידיו:

(א) לבצע בקרה תחילcis, החל משלב איתור הנפטרים שאבריהם עשויים להתאים לצורך השתלה ועד לסיום הליך נטילת האבר והשתלה;

(ב) להגישי דוחות למנהל המרכז להשתלות ולבודת ההיגיון, לעניין מיוציא אפשרות לתורמות אברים במרכזי רפואיים מושרים.

(ב) לשם ביצוע תפקידיהם, ראשיים מתאמים השתלה אברים, הרופא המבקר וכן ועדת בקרה ואיכות, לעין ברישומים וברשומות הרפואיות המתנהלים במרכז רפואי מושר והקשרים בתחום נטילת אברים או השתלה אברים, לרבות לעניין מצבו הרפואי של אדם שהושתל בו אבר, וכן לקבל לידיים כל מידע אחר הדרוש להם וונגש לעניין; ועדת בקרה ואיכות רשאית לקבל לידיה גם את המידע שהועבר למנהל המרכז להשתלה בהתאם לסעיף 31.

(ג) מנהל מרכז רפואי מושר ועובדיו ישתפו פעולה עם מתאמים השתלה האברים, עם הרופא המבקר, עם ועדת בקרה ואיכות עם הרופא האחראי, ויקלו על ביצוע עבודותם במרכז הרפואי המושר.

פרק ד': השתלה אבר שוני של מתרם חי

13. (א) תורם המונין לתרום אבר מגופו לשם השתלה בניתוח מסוים ומרכז רפואי מושה מצא אותו מתאים, מבחינה רפואיית, לממן תרומת האבר לאותו נתרם, יגיש בקשה לאישור נטילת אבר לפי הוראות סעיף זה.

בקשת תרום

(ב) בקשה לאישור נטילת אבר מגופו של תורם, לשם השתלתו בקרובו, תוגש לוועדת ההערכה המקומית שבמוכרו הרפואית המורשה שבו מיעודות להתבצע נטילת האבר והשתלת האבר.

(ג) בקשה לאישור נטילת אבר מגופו של תורם, לשם השתלתו באדם שאינו קרובו וכן בקשה כאמור של תורם שאינו תושב ישראל, יוגש לוועדת ההערכה המרכזית.

(ד) בקשה לפי סעיף זה תוגש בטופס שקבע המשר.

(ה) בפרק זה, "קרוב" – קרוב, וכן גיס או גיסה.

14. (א) מנהל מרכזו רפואי מורשה ימנה, באישור מנהל המרכז להשתלות, ועדת הערכה מקומית בת חמישה חברים שתדון בבקשתו לנטילת אבר מגופו של תורם שהוא תושב ישראל לשם השתלתו בקרובו, ותקבל החלטה לגבייהן.

(ב) מנהל המרכז להשתלות, באישור המנהל, ימנה ועדת הערכה מרכזית בת חמישה חברים, שתדון בבקשתו לנטילת אבר מגופו של תורם לשם השתלתו באדם שאינו קרובו, או בבקשתו לנטילת אבר מגופו של אדם שאינו תושב ישראל, ותקבל החלטה לגבייהן, המנהל ימנה מלאי מקום קבועים לחבריו ועדת ההערכה המרכזית.

(ג) ואלה חברי ועדת הערכה:

(1) רופא מומחה שהוא מנהל מחלקה או יחידה בבית חולים שאינה עוסקת בהשתלת אברים, והוא יהיה היושב ראש;

(2) רופא מומחה בפסיכיאטריה או פסיכולוג קליני בעל תואר מומחה לפי חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977⁸;

(3) עובד סוציאלי כהדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996⁹;

(4) נציג ציבור; לבקשתו של התורם, נציג הציבור שישב בדיון בעניינו יהיה, ככל הניתן, בן אותה קבוצה דתית, חברתי או תרבותית, שלאליה משתייך התורם;

(5) עורך דין, הכשר להתחננות שופט בית משפט מחוזי.

(ד) תקופת כהונתם של חברי ועדת הערכה תהיה ארבע שנים מיום מינוים, ובלבך שלא יכהנו בתפקידים יותר משלוש תקופות כהונה.

15. ועדת הערכה לא תאשר בקשה לנטילת אבר מגופו של תורם, אלא אם כן שוכנעה כי תנאי לאישור בקשר לתורם נטילת אבר מגופו של תורם, אלא אם כן שוכנעה כי התקיימו כל אלה:

(1) התורם מתאים מבחינה רפואי ונפשית למטען התרומה, ואין במצבו הרפואי והנפשי ממשום חשש לסיכון בויאותו או לפגיעה בתפקודו, עקב התרומה, החורגים מן הסיכון הרגיל בפעולות מסווג זה;

(2) התורם נתן את הסכמתו לתרומה מרצון חופשי ומתרך דעה צלולה, ושלא מתווך לחץ משפחתי, חברתי, כלכלי או אחר;

(3) התורם והנתրם נתנו את הסכמתם מדעת לפועלות הרפואיות הקשורות בבייצוע נטילת האבר והשתלת האבר, כנדרש לפי הוראות סעיף 3 לחוק זכויות החולה;

(4) התורם לא נתן את הסכמתו כנגד תמורה או הבטחה לתמורה, שקיבלה או ניתנה אסורה לפי הוראות סעיף 3, או לצורך קבלת התשלום והחזר הכספי بعد הוצאות לפי הוראות סעיף 22;

⁸ ס"ח התשל"ז, עמ' 158.

⁹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 152.

- (5) התורם מבין שיש באפשרותו לחזור בו מהסכמתו בכל עת עד לניטילת האבר, וכי הוא לא יישא באחריות אזהרת או פלילית בשל חזרתו כאמור;
- (6) הנתרם נמצא מתאים מבחינה רפואית ונפשית להשתלה;
- (7) אין מניעה אחרת לאישור הבקשה, לרבות לעניין מצבו המשפטי של התורם.
16. (א) ועדת הערכה תבקש מהתורם ומהנתרם, לשם בדיקת התקיימותם של התנאים המפורטים בסעיף 15, לעבור בדיקה רפואית ופסיכולוגית.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), רשות ועדת הערכה לבקש מהתורם ומהנתרם לעבור בדיקה סוציאלית, לעיין בכל חומר רפואי, פסיכולוגי ופסיכיאטרי הנוגע לתורם ולנתרם ובכל חומר נוספת אליה מכל אדם אחר, והכל ככל שהميدע נוגע לביצוע תפקידיה, וכן לזמן כל אדם, כפי שתמצוא לנכון, ובכל שהדבר דרוש לה לשם ביצוע תפקידיה.

(ג) טרם מתן החלטתה, תזמין ועדת הערכה את התורם והנתרם להופיע לפניה, ורשאית היא לזמן כל אחד מהם להופיע לפניה בפנייה בלבד.

(ד) החלטות ועדת הערכה יתקבלו ברוב קולות החברים הנוכחים.

(ה) ועדת ההערכה תיתן את ההחלטה בתוך ששים ימים לכל יותר ממועד הגשתה של בקשה התורם לפי סעיף 13.

(ו) ועדת ההערכה תקבע את סדרי דיוניה, לרבות לעניין מנין חוקי של חבריה, ככל שלא נקבעו בידי המנהל.

(א) לא שוכנעה ועדת הערכה כי התקיימו התנאים המפורטים בסעיף 15, כולם או חלקם, תדחה את הבקשה לניטילת האבר ותמסור הودעה על כך לתורם ולנתרם.

(ב) (1) שוכנעה ועדת הערכה כי התקיימו התנאים המפורטים בסעיף 15, תאשר את הבקשה לניטילת האבר ותעבירה לאישור המנהל בצוירוף נימוקיה וכל חומר אחר ששימש אותה לצורך קבלת ההחלטה.

(2) החלטת המנהל לאשר את ההחלטה הוועדה, יודיע על כך למנhall המרכז להשתלות; לא שוכנעו המנהל כי התקיימו התנאים המפורטים בסעיף 15, כולם או חלקם, ידחה את הבקשה לניטילת האבר ותמסור הודעה על כך לתורם ולנתרם; החלטת המנהל תהיה מנומקת ותינתן בתוך שבעה ימים מהמועד שבו אישרה ועדת ההערכה את הבקשה.

(ג) קיבלה ועדת הערכה מקומית החלטה בבקשת תורם בגיןוד לדעתו של אחד מחבריה, רשאי אותו חבר להביא את ההחלטה להכרעת ועדת ההערכה המרכזית; הובאה ההחלטה כאמור, לא יהיה תוקף להחלטת ועדת ההערכה המקומית.

(ד) קיבל מנהל המרכז להשתלות הודעה מהמנהל לפי הוראות סעיף קטן (ב)(2) על אישור ההחלטה ועדת הערכה מקומית, ייתן, הוא או מי שהוא הסמיך לכך, אישור למרכז הרפואי המורשה שלו משתיכבת ועדת ההערכה המקומית לבצע את ניטילת האבר ואת השתלת האבר, בתוך 24 שעות מהמועד שבו נמסרה החלטת המנהל למנhall המרכז להשתלות; לא ניתן לבצע את ניטילת האבר או את השתלת האבר באותו מרכז רפואי מורשה, יקבע מנהל המרכז להשתלות או מי שהוא הסמיך לכך, את המרכז הרפואי המורשה שבו תבוצע ניטילת האבר או השתלת האבר.

- (ה) קיבל מנהל המרכז להשתלות הودעה מהמנהל לפי הוראות סעיף קטן (ב)(2) על אישור החלטת ועדת ההערכה המרכזית, יitin, הוא או מי שהוא הסמיר לכך אישור למרכו רפואית מורשה לבצע את נטילת האבר ואת השתלת האבר, בתוך 24 שעות מהמועד שבו נמסרה החלטת המנהל למנהל המרכז להשתלות; בסעיף קטן זה, "מרכז רפואי מורשה" – המרכז הרפואי שיביצع את נטילת האבר והמרכז הרפואי שיביצע את השתלת האבר.
- .18 (א) התורם והנתרמו רשאים, לפי בקשתם, לקבל העתק מממצאי בדיקות שנערכו להם לפי הוראות סעיף 16(א) ו-(ב) וכן העתק מההחלטה של ועדת ההערכה והעתק מההחלטה המונומקט של המנהל, כאמור בסעיף 16(ב).
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאית ועדת הערכה שלא למסור את נימוקיה או את מממצאי הבדיקות שנערכו לתורם או לנתרם, ככלם או חלקיים, אם קבעה כי טעמים של טובת התורם או הנתרם מחיבים זאת; החלטה הוועדה שלא למסור את נימוקיה או את מממצאי הבדיקות האמוריהם, תמסור על כך הודעה לבקשתו.
- .19 על החלטת ועדת הערכה ועל החלטת המנהל לפי פרק זה ניתן לעתור לבית משפט עתירה מינימלית לעניינים מינימליים.
- .20 (א) הוראות פרק זה לא יחולו על תורם שהוא קטן או חסוי.
- (ב) נטילת אבר מגופו של קטן או של חסוי, בחיון, לשם השתתו באחר, תיעשה בהתאם להוראות חוק הנסיבות המשפטית והאפוטרופוסית, התשכ"ב-¹⁰ 1962, בקשה שתוגש בבית משפט לענייני משפחה; בית המשפט לענייני משפחה לא יחליט בעניין כאמור, אלא לאחר שקיבל את חוות דעתה של ועדת ההערכה המרכזית.
- .21 הוראות פרק זה יחולו גם לגבי תורם המוכן לתורם אבר מאברי, בחו"ל, לשם השתתו לנתרם מסוים, בשינויים מהוחיבים ובשינויים אלה:
- (1) הבקשה לאישור נטילת האבר תוגש לוועדת ההערכה המרכזית;
 - (2) ועדת ההערכה המרכזית לא תאשר את הבקשה לנטילת האבר אלא אם כן ניתן לה אישור מעת המרכז להשתלות כי קיים נתרם המתאים מבחינה רפואי, ולאחר מכן לה השתרט האבר; המרכז להשתלות יאתר נתרם כאמור מtower מיגר המידע, ויהולו לעניין זה הוראות סעיף 26(ב), בשינויים מהוחיבים.
- .22 (א) השו, בהסכמה שר האוצר ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, יקבע תשלום אחיד לשתלים המדינה לכל תורם כפיציו בשל הפסד הכספי הנובע באופן סביר מהפעולות הכרוכות בנטילת אבר, וכן כלליים ותנאים לעניין החזר כספי بعد הוצאות שהוציאו התורם בעבר אלה:
- (1) רכישת ביטוח רפואי פרטי, או תכנית לשירותי בריאות נוספים לפי הוראות סעיף 10 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994¹¹ (בחוק זה – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), ורכישת ביטוח מפני פגיעה בכוורת עבודה או מפני אבדן כושר השתכורות, וכן רכישת ביטוח חיים, והכל לתקופה ובסכום שיקבע בדרך האמורה;
 - (2) טיפול פסיכולוגי, בתנאים, לתקופה ובסכום שיקבע בדרך האמורה;
 - (3) חופשת החלמה, סמוך לאחר נטילת האבר, בתנאים, לתקופה ובסכום שיקבע בדרך האמורה.

¹⁰ ס"ח התשכ"ב, עמ' 60.

¹¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

(ב) תשלום והחזר כספי بعد הוצאות לפי סעיף זה ישולם לתורם באמצעות המרכז להשתלות, לאחר נטילת האבה ובלבד שהנתרם הוא תושב ישראל, ויש בידי התורם עודדה מאת המרכז להשתלות המעדיה כי תרם מабניו לשם ריפויו של אבא.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשיי השה בהסכמה שר האוצר ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, לקבוע החזר כספי بعد אבדן השתכרות, שאינו אחיד לכל התורמים.

(ד) בלי לגרוע מההוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), לעניין סעיף 8(א)(2)(ג)(6) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, ייאו תורם כחולה במחלת קרונית.

(ה) תשלום והחזר כספי بعد הוצאות לפי סעיף זה אין ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול.

.23 (א) השיר יונק לתורם תעוזרת הוקה בנוסח שיקבע. הוקה לתורם

(ב) תורם יהיה פטור מתשולם דמי כניסה לגנים לאומיים ולשמורות טבע כהגדרתם בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אטריות לאומיים ואחרי הנצחה, התשנ"ח-1998¹², ולמקום מוסדר כהגדרתו בסעיף 42 לחוק העתיקות, התשל"ח-1978¹³.

פרק ה': השתלת אבר שנייטל מן המת

.24 (א) מצא רופא כי מטופל זוקק להשתלת אבר, יודיע לו הרופא כי באפשרותו להירשם במ Lager המידע לצורך איתור אבר מתאים להשתלה שנייטל מן המת; ביקש מטופל להירשם במ Lager המידע, ייחתום על בקשה שתוגש בטופס שקבע הרשות; בטופס כאמור יציין אם המטופל נתן הסכמתו לניטילת אבר לאחר מוותו כאמור בסעיף 28, אם קרוב משפחתו מדרגה ראשונה תרום אבר לאחר מוותו או אם המטופל או בן משפחתו מדרגה ראשונה תרום אבר מאברי, בחייו, שלא לתרום מסויים.

(ב) הרופא יעביר את הטופס, כשהוא חתום כדין, למרכו להשתלות.

.25 (א) מצא רופא כי מטופל שהוא קטין או חסוי זוקק להשתלת אבר, יודיע על כך לפחות לאחסוי, ככל שניתך, ולפטורופס; לא היה לפחות או לחסוי אפטורופס, יודיע על כך הרופא למי שהקטין או החסוי נמצא בהשגתתו או במשמרתו החוקית, ולמי שהקטין או החסוי ביקש שיודיעו לו על כך.

(ב) בקשה להירשם במ Lager המידע לצורך איתור אבר מתאים להשתלה תיחתום בידי אפטורופס של הקטין או החסוי, ובאין אפטורופס – בידי מי שהקטין או החסוי נמצא בהשגתתו או במשמרתו החוקית, קיבל הודעה לפי הוראות סעיף קטן (א); בקשה לפי סעיף קטן זה תוגש בטופס שקבע הרשות.

(ג) הרופא יעביר את הטופס, כשהוא חתום כדין, למרכו להשתלות.

.26 (א) נתמלאו תנאיו חוק האנטומיה והפטולוגיה לעניין נתיחה גופתו של אדם וניטילת אבר מabayvo לשם השתלה בגופו של נתרם, ימסרו מנהל בית החולים שבו נפטר האדם, נקבע מוותו או שאליו הובאה גופתו, או המרכז הלאומי לרפואה משפטית שבו מצוייה גופתו של אדם, לפי העניין, הודיעו למרכז להשתלות.

(ב) קיבל המרכז להשתלות הודעה לפי סעיף קטן (א), יאתר מנהל המרכז להשתלות או מי שהוא הסמיך לכך, נתרם מתוך מגיר המידע, בהתאם להנחיות ועדת ההיגיון כאמור בסעיף 9(ב)(4), וייתן אישור למרכו רפואי מורשה שיקבע, לבצע את השתלת האבר באותו נתרם.

בקשה לניטילת
아버 מן המת

נתרם שהוא קטן
או חסוי

השתלת אבר
שנייטל מן המת

¹² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

¹³ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

- (ג) הוראות סעיף קטן (ב) יחולו גם לגבי אבר שניטל מוחץ לישראל ושהובא לישראל בהתאם להוראות לפי סעיף 6, בשינויים המחויבים.
- .27 (א) אבר שניטל לפי חוק האנטומיה והפטולוגיה וניתן לשמרו מוחץ לגוף האדם, מהוז לגוף האדם ששרו בצו, יישמר בבנק אברים שהמנהיל אישר את ניוהולו בבית חולים, בהתאם לתנאים שקבע המנהל באישור כאמור (בסעיף זה – אבר שרמו).
- (ב) הוראות סעיפים 24 עד 26 לא יחולו לעניין השתלת אברים שמורים, אלא אם כן קבע השיר אחרת בתקנות לפי סעיף קטן (ג).
- (ג) השיר יקבע הוראות לעניין השתלת אברים שמורים, לרבות הוראות לעניין –
- (1) אופן הגשת הקשה על ידי הרופא המטפל בנתרם או על ידי הנתרם לצורך; איתורו אבר שרמו לשם השתלוغو בגופו של הנתרם;
 - (2) אופן הקצתתם של אברים שמורים;
 - (3) תשלום שילם מרכז רפואי מורשה המבצע השתלה של אבר שרמו למטרו הרפואית המורשה המנהל את בנק האברים שבו נשמר האבר, בעבר הוצאות שהוצעו לשם שמירתו.
- .28 (א) המרכז להשתלות רשי, בעצמו או באמצעות גוף שהשר הכיר בו לעניין סעיף זה, קיבל את הסכמתו של אדם, בחיו, ליטול אבר מגופו לאחר מוותו, לשם השתלותו באחרו וכן קיבל את הסכמתו של אדם למתן תמורה לקרובו לפי סעיף 29(א); המנהל, לאחר תהייעותם עם ועדת ההיגיון, יקבע את הדורכים למתן הסכמה, לתייעודה, לבקרה על אמיתיותה, וכן את פרטי הסכמה, פרטיהם נוספים שנוגען להסכם יידרש למיסור ואופן החזרה מוהסכם.
- (ב) לעניין קבלת הסכמה כאמור בסעיף קטן (א), יראו קטין שמלאו לו 17 שנים והוא מסוגל להביע את רצונו ולא הוכר כפסול דין, כבעל כשרות לתת את הסכמתו, בלבד שם נפטר טרם הפרק לבגירה, יחולו הוראות חוק האנטומיה והפטולוגיה כאשר לא ניתנה הסכמה.
- (ג) הודעה על גוף שהשר הכיר בו לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.
- .29 (א) תאגיד שהשר הכיר בו לעניין סעיף זה (בחוק זה – תאגיד מוכר) רשאי לתת תמורה סייג לאיסור לאדם בחיו, או לקרובו – בין בחיו של אותו אדם ובין לאחר מוותו, בעוד הסכמתו של אותו אדם בחיו לניטילת אבר מגופו לאחר מוותו או بعد הסכמת קרובו של אדם לניטילת אבר מגופו של אותו אדם לאחר מוותו, והכל במסגרת התנאים שקבע השיר להכרה בתאגיד המוכר; ואולם, לגבי סוג תמורה מסוימים, השיר רשאי להורות במסגרת תנאי ההכרה כאמור, שלא ניתן תמורה לקרובו של אדם אלא בהסכם אותו אדם.
- (ב) הודעה על תאגיד מוכר לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.
- (ג) בסעיף זה, "תאגיד" – למעט תאגיד שהוקם בחוק ולמעט גוף מתוקעב בהגדתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב.
- .30 המרכז להשתלות ישא בהוצאות קבורה, בישראל או מוחץ לישראל, של אדם שאבריו ניתלו לפי חוק האנטומיה והפטולוגיה, לשם השתלה בגופו של נתרם, וכן ישא בהוצאות הסעפה והטסה של גופתו, והכל אם אין גוף אחר הנושא בהוצאות כאמור על פי כל דין או הסכם, בהתאם לכללים שיקבע המנהל בנהלי משרד הבריאות.

פרק ו': חובת דיווח

- (א) מרכזו רפואי מורשה שביצוע נטילת אבר או השתלת אבר ידועה למרכזו להשתלות, נטילת אבר והשתלת אבר. 31 בחום ביצוע הנטילה או ההשתלה, על פרט נטילת האבר או השתלת האבר שביצוע ותווצאותיה; מנהל המרכזו להשתלות רשאי לדרוש מהמרכז הרפואי המורשה לדוח לו על פרטים נוספים הקשורים לביצוע הנטילה או ההשתלה, וכן רשאי הוא לדרוש, מאותו מרכזו רפואי מורשה או ממרכזי רפואיים אחרים, כל מידע נוסף הדורש לשם מעקב אחר מצבו הרפואי של מי שהושתל בו אבר, או של מי שניטל ממנו אבר.
- (ב) השר יקבע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות לעניין טפחים, נחלים ומוגדים לדיווח.

פרק ז': מאגר המידע

32. מאגר המידע: במרכزو להשתלות יוקם מאגר מידע; המאגר יוכל נתונים אלה:
(1) נתוני הביקשות שהגיעו נתרמים למרכו להשתלות לפי הוראות פרק ה';
(2) נתונים על מי שננתנו הסכמתה לפי הוראות סעיף 28.
33. זכות העיון: לשם ביצוע תפקידיים לפיקוח זה, רשאים המנהל, מנהל המרכזו להשתלות, חברי ועדת ההיגוי שמנוהת לפי הוראות סעיף 9, הרופא האחראי וכן עובד המרכزو להשתלות שמנהלו המרכזו להשתלות הסמיר לבך, לעיין בתנאים הכלולים במאגר המידע.

פרק ח': הוראות שונות

34. חזרה מהסכם: תורם רשאי לחזור בו מהסכמהו לתרומות אבר בכל עת לפני ביצוע נטילת האבר, והוא לא יישא באחריות אזרחית או פלילית בשל חזרתו כאמור.
35. שמירת סודיות: אדם שהגיע אליו מידע לפי הוראות חוק זה תוך כדי תפקידי או במהלך עבודתו, ישמרנו בסוד ולא יגלה אותו לאחר אלא במידעה הנדרשת לצורך ביצוע הוראות חוק זה, ובכפוף להוראות כל דין, לרבות חוק זכויות החולה.
36. עונשין: (א) העונה אחד מלאה, דינו – מסאר שלוש שנים או חנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹⁴ (בסעיף זה – חוק העונשין):
(1) מקבל תמורה בעבור אבר שניטל מגופו של אדם אחר שאינו קרובו מדרגה ראשונה, בחיי, או המועד לניטלה כאמור, בגין ההוראות סעיף 3;
(2) נותן תמורה בעבור אבר שהושתל בגופו של אדם אחר שאינו קרובו מדרגה ראשונה, או המועד להשתלה כאמור, ושניטל מאדם בחיי, בגין ההוראות סעיף 3;
(3) מתחוך בין תורם לנתרם, במישרין או בעקיפין, לשם נטילת אבר אסורה או השתלת אבר אסורה או מקבל תמורה בעוד תיווך בנסיבות אלה, בגין ההוראות סעיף 4;
(4) מבצע נטילת אבר או השתלת אבר בלי לקבל אישור מעת מנהל המרכזו להשתלות או מי שהוא הסמיר לבך, לפי ההוראות סעיף 10(ד) או (ה), או 26(ב);
לפי העניין;
(5) נועל אבר מגופו של קטן או חסוי, בגין ההוראות סעיף 20.
(ב) ההוראות סעיף קטן (א)(1) עד (3) יחולו בין אם נטילת האבר או השתלת האבר מיועדות להתבצע בישראל ובין אם מוחוץ לישראל.

¹⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (ג) העושה אחד מלאה, דינו – מסר שישה חודשיים או הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) להוק העונשין:
- (1) מביא אבר לישראל או מוציא אבר מישראל, בניגוד להוראות לפי סעיף 6;
 - (2) נוטן תמורה بعد הסכמתו של אדם לניטילת אבר מגופו לאחר מוות, בניגוד להוראות לפי סעיף 29;
 - (3) מממן הוצאות קבורה של תורם או הוצאות הסעה והטסה של גופתו, בניגוד להוראות לפי סעיף 30;
 - (4) מגלה מידע שהגיע אליו לפי הוראות חוק זה, בגין להוראות סעיף 35.
- חוק זה יחול גם על המדינה. .37
- ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה. .38
- תיקון פקורת בריאות העם, התשס"ה-1940¹⁵, בסעיף 22 ב – בפקודת בריאות העם, התשס"ה-2008¹⁶ – (1) ברישיה, במקום "יבוא" בכלל אחד מלאה:";
- (2) בפסקה (1), לפני "צמוצים" יבוא "שם";
 - (3) בפסקה (2), לפני "שמירה" יבוא "שם";
 - (4) אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(3) לגבי יחידה מקצועית בבית חולים העוסקת בניטילת אברים או בהשתלת אברים כהגדרתו בחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008¹⁶ – בית החולים או היחידה המקצועית לא קיימו הוראות החוק האמורה."
- תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994¹⁷, בסעיף 8, אחרי סעיף קטן (ז) יבוא:
- "(ז) תורם כהגדרתו בחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008¹⁶, יהיה פטור מתשולמי – חבירים המפורטים בסל שבtosפת וב奏, וכן מתשלומי השתתפות עצמית שאורשו כאמור בסעיף קטן (א2),بعد כל שירות הכלול בסל שירות הבריאות שנזקק לו בשל ניטילת האבר או בשל תוצאותיו".
- תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994¹⁷, בסעיף 8, אחרי סעיף קטן (ז) יבוא:
- "(ז) תורם כהגדרתו בחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008¹⁶, יהיה פטור מתשולמי – חבירים המפורטים בסל שבtosפת וב奏, וכן מתשלומי השתתפות עצמית שאורשו כאמור בסעיף קטן (א2),بعد כל שירות הכלול בסל שירות הבריאות שנזקק לו בשל ניטילת האבר או בשל תוצאותיו".
- תיקון חוק בתיקי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000¹⁸, בתוספת הראשונה, אחרי פרט משפטי לעניינים מינהליים – מס' 33, יבוא:
- "(33) בריאות – החלטת ועדת הערכה או החלטת המנהל לפי פרק ד' לחוק השתלת אברים, התשס"ח-2008¹⁶.
- תיקילתו של חוק זה ביום כי בנין התשס"ח (1 במאי 2008) (להלן – יום התחיליה).
- מי שערב יום התחיליה, נתן הסכמה, בחיו, לניטילת אבר לאחר מוות, שפרטיה מ투דים הוראת מעבר במANGER שמנהל משרד הבריאות לצורך זה, יראו את הסכמתו כאילו ניתנה לפי הוראות חוק זה.

יעקב בן-גוריון
שר הבריאות

אהוד אולמרט
ראש הממשלה

דליה איציק
יושבת ראש הכנסת

שמעון פרס
 נשיא המדינה

¹⁵ ע"ז 1940, תוס' 1, עמ' (ע) (א) 239; ס"ח התשס"ו, עמ' 353.

¹⁶ ס"ח התשס"ח, עמ' 394.

¹⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 156; התשס"ח, עמ' 180.

¹⁸ ס"ח התשס"ס, עמ' 190; התשס"ת, עמ' 134.